

Cyngor ar gyfer Clun Lidiog

Mae eich plentyn wedi cael ei asesu ac wedi cael diagnosis o Glun lidiog. Mae hwn yn gyflwr cyffredin mewn plentynod, sy'n achosi symptomau megis poen yn y glun a chloffni.

Mae meddygon weithiau'n cyfeirio at y glun lidiog fel Synofitis Dros Dro.

Beth sy'n achosi Clun Lidiog?

Mae'r cyflwr yn datblygu pan fydd y leinin sy'n gorchuddio cymal y glun (y bilen synofaidd) yn llidiog ac yn chwyddo, ond mae achos y llid yn ansicr.

Mewn rhai achosion, gall clun lidiog ddigwydd yn dilyn haint firaol megis annwyd, dolur gwddw neu'r dolur rhydd a chwydu. Mae llawer o arbenigwyr yn meddwl bod y bilen synofaidd yn y glun yn mynd yn llidiog yn sgil cymhlethdod sy'n perthyn i'r haint. Fodd bynnag, nid oes tystiolaeth gadarn i ategu'r theori hon.

Ar bwy mae hyn yn effeithio?

Gall clun lidiog effeithio ar ferched a bechgyn o unrhyw oedran, ond gan amlaf bydd yn digwydd rhwng pedair a deg oed. Mae'r cyflwr yn effeithio ar ddwywaith yn gymaint o fechgyn na merched.

Pa symptomau a all ddangos ac a yw'n ddifrifol?

Mae'n bosibl y bydd y plentyn yn gloff neu'n ei chael hi'n anodd cerdded neu sefyll ac efallai y bydd yn cwyno am boen yn y glun, y forddwyd, y glun neu'r pen-glin. Fel arfer ni fydd ond yn effeithio ar un ochr. Mewn plant iau, nad ydynt yn siarad eto, mae'n bosibl mai'r unig symptom fydd crio yn y nos.

Fel rhiant, gall fod yn bryderus iawn os caiff eich plentyn ddiagnosis o glun lidiog ac mae'n ei chael hi'n anodd cerdded. Fodd bynnag, fel arfer mae'r cyflwr yn un byrhoedlog ac nid oes angen triniaeth benodol yn rhan fwyaf yr achosion.

Sut byddwn yn trin Clun Lidiog?

Bydd clun lidiog yn gwella ei hun mewn 1 neu 2 wythnos ac nid yw'n peri problemau hir-dymor. Gallwch fel arfer ofalu am eich plentyn gartref.

Fel arfer, nid yw'r boen yn ddifrifol, ond gall eich plentyn fod yn gyndyn i roi pwysau ar y goes lidiog. Argymhellir gorffwyso yn y gwely nes y bydd y symptomau poenus yn mynd. Aiff eich plentyn i'r ystum mwyaf cyfforddus yn naturiol.

Bydd rhagor o achosion yn effeithio ar nifer fechan o blant â chlun ludiog. Fodd bynnag, fel arfer daw'r achosion hyn yn llai aml ac yn y pen draw byddant yn diflannu pan fo'r plentyn yn hŷn.

Dyma rai pethau y dylech eu gwneud ac na ddylech eu gwneud wrth ofalu am eich plentyn gartref.

Pethau dylai eich plentyn eu gwneud	Pethau na ddylech eu gwneud
<ul style="list-style-type: none"> • Sicrhau ei fod yn gorffwys ei goes nes y bydd yn teimlo'n well – ei gadw gartref o'r ysgol feithrin neu'r ysgol nes y bydd yn well. • Cymryd Ibuprofen/Paracetamol, gallwch eu prynu dros y cownter mewn fferyllfa neu siop leol, i leddfu poen. • Bydd Ibuprofen yn benodol yn lleihau'r llid; ewch i unrhyw apwyntiad dilynol a argymhellir gan eich meddyg/nyrs.	<ul style="list-style-type: none"> • Gadael i'ch plentyn wneud unrhyw weithgaredd a allai roi llawer o straen ar ei glun am o leiaf 2 wythnos – gall fynd yn ôl i'w weithgareddau arferol pan fydd yn teimlo'n well. Mae nofio'n ffordd dda o gyfnerthu'r cymal a chychwyn symud eto. <p>Osgowch roi'r canlynol i'ch plentyn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aspirin • Ibuprofen os oes Asthma arno

Cysylltwch â'r Adran Achosion Brys/Uned Mân Anafiadau lle cawsoch sylw meddygol am ragor o gyngor yn yr achosion canlynol:

- Nid yw'n cychwyn gwella mewn 2 neu 3 diwrnod nac yn gwella'n llwyr ymhen wythnos;
- Mae'r plentyn yn fwyfwy gwael (e.e. ddim eisiau bwyta, mynd yn fwy cysglyd)
- Mae'n datblygu gwres sydd dros 38°C neu mae'n boeth ac yn crynu.
- Os yw poen eich plentyn yn gwaethygu'n sylweddol.
- Os aiff y glun neu'r goes yn goch, cynnes neu'n chwyddo.
- Os yw'n mynd yn llidiog
- Os daw'r boen yn ôl ar ôl iddi fynd.
- Os oes gennych chi unrhyw bryderon eraill.

Os ydych yn poeni am gynnydd eich plentyn, neu os nad yw wedi gwella o fewn 2 - 3 diwrnod, cyngorwn eich bod yn cysylltu â'ch meddyg teulu neu ewch yn ôl i'r Adran Achosion Brys/Uned Mân Anafiadau lle cawsoch sylw meddygol.

Os oes unrhyw bryderon gennych ynglŷn â'ch anaf, cysylltwch â'r Adran Achosion Brys neu'r Uned Mân Anafiadau perthnasol:

Ysbyty Brenhinol Gwent: 01633 234056

Ysbyty Nevill Hall: 01873 732073

**Adran Mân Anafiadau Ysbyty Ystrad Fawr:
01443 802353 neu 802349**

**Uned Mân Anafiadau Ysbyty Aneurin Bevan (YAB):
01495 363318**

Cyfeiriadau:

<http://www.nhs.uk/conditions/irritable-hip/Pages/Introduction.aspx>

<https://www.nhsinform.scot/illnesses-and-conditions/muscle-bone-and-joints/conditions/irritable-hip>

**“Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg/
This document is available in English”.**